

Κύπρος Χρυσάνθης

‘Ο ‘Ηράκλειος

(ΣΕ ΔΥΟ ΕΙΚΟΝΕΣ)

Έκδοση Περιοδικού
«Πνευματική Κύπρος»
Λευκωσία 1964

Ο ΗΡΑΚΛΕΙΟΣ

(ΣΕ ΔΥΟ ΕΙΚΟΝΕΣ)

ΠΡΟΣΩΠΑ : Ἡράκλειος
Σέργιος
Μαγίστρος
Ἔνας Στρατηγός
Ζαχαρίας
Μαντατοφόρος
Σιρόης
Ἔνας στρατιώτης
Φωνές πλήθους ἢ στρατιωτῶν

ΕΙΚΟΝΑ ΠΡΩΤΗ

(Ἡ πρώτη εἰκόνα σὲ μιὰ αἶθουσα τοῦ παλατιοῦ).

- Ἡ ράκλειος : Εἶναι βαρὺς ὁ θρόνος καὶ δυσβάστακτος σὰ βράχος.
Δὲν τρέμω τὴν εὐθύνη. Τὴ συνήθισα σὰν κάτι
καθημερνὸ στὸν ριψοκίνδυνό μου βίο.
Φοβοῦμαι τὴν κατάρρευση, τὴν πῶση, τὴν ταπείνωση.
- Σέργιος : Σωστὰ μιλάς. Μὰ μῆκε μὲς τὸ νοῦ σου
λιποψυχιά μὲ τρόπο ἀνάρμοστο σὲ βασιλιά.
"Ἄν ὁ λαὸς στὴν πρώτη δύσκολία του γονατᾶ καὶ δέχεται
ὁ βασιλιάς, κι' αὐτὸς ποὺ μιὰν εὐθύνη πῆρεν ἀρχηγοῦ,
δὲν πρέπει νὰ δειλιάζη ἔμπρὸς στὴ δύσκολία.
Ψηλὰ τὸ μέτωπό σου, Ἡράκλειε, βασιλιά,
"Ἐλληνα βασιλιά τῆς Βασιλεύουσας.
- Ἡ ράκλειος : Λιποψυχιά δὲν ἔχω. Ἡ γνώση μὲ κατέβαλε.
Εἶν' ἀδειανὰ τοῦ κράτους τὰ ταμεῖα. Οἰκονομίες
πρόσταξα σ' ὅλα νὰ γενοῦν κι' ἀπόκοψα μιστὰ
καὶ στέρησα τὴν πόλη ἀπ' τὸ ψωμί ποὺ μοίραζα.
Χοχλᾶ ὁ λαός· γιατί ἂν στερῆται συνηθίζει
μὰ ἂν τοῦ κοπῆ τ' ὅ,τι καλὰ ἢ κακὰ τ' ἀπόκτησε
σηκώνεται σὰ μιὰ ψυχὴ καὶ τ' ἀπαιτεῖ.
Κι' εἶν' εὐκόλο σὲ τέτοιες ἔξαλλες στιγμὲς νὰ πιάση
ὁ σπόρος γιὰ ἐπανάσταση.
- Σέργιος : Ἡράκλειε βασιλιά τῆς Βασιλεύουσας,
κι' ὄλου τοῦ γένους τῶν Ἑλλήνων,
λιποψυχᾶς.
Στάσου γερὰ στὰ πόδια σου σὰν τότε ποὺ παράδοσες
στοὺς Δήμους τὸν Φωκᾶ καὶ λύτρωσες τὸ κράτος.
Μὲ αὐτὰ τὰ χέρια σ' ἔσπευα τοῦ κράτους βασιλιά
κι' ἄς ἦταν ἡ γενιά σου ἀπ' τὸ λαό.
Γιατὶ λιποψυχᾶς κι' ἐγκαταλείπης τὸ λαό;
- Μαγίστρος : (Μπαίνοντας) Ἔφτασε μήνυμα ἀπ' τοὺς Ἄγιους Τόπους.
Νίκησαν οἱ Πέρσες.
Στὴν Ἄγια Πόλη τὰ Ἱεροσόλυμα κλαυθμὸς πολὺς.
Καῖνε οἱ ἐχτροὶ τὰ σπίτια, καῖνε καὶ τὶς ἐκκλησιές.
Σφάζουν τοὺς γέρους κι' ἀτιμάζουν τὶς γυναῖκες,
ποδοπατοῦν τὰ βρέφη, ξεκοιλιάζουν τὰ παιδιὰ.
Λάφυρα παίρνουν κι' ἐξανδραποδίζουν.
Τὸν Ζαχαρίαν τὸν Πατριάρχη σέρνουν στὴν αἰχμαλωσία,
τοὺς Ἄγιοσαβῆτες σὰν τ' ἄρνιά τὸς σφάζανε.
Καὶ πῆρανε, τὸν πῆρανε, τὸν πῆρανε...
- Ἡ ράκλειος : Ποιὸ πῆρανε; Τί κομποστέκεις;
Σέργιος : Πῆρανε το, πῆρανε τὸν Σταυρό.
Ἡ ράκλειος : Κύριε, ἐλέησον, Κύριε, ἐλέησον.
Σέργιος : Κύριε, ἐλέησον. Κύριε, ἐλέησον. (Ὁ Μαγίστρος φεύγει)
Ἡ ράκλειος : Τὸν θῶρακα τὸ σιδερένιο ἐναποθέτω ἔμπρὸς στὰ πόδια
τοῦ Σταυρωμένου. Καὶ τὸ σκῆπτρο ἐτοῦτο
μπροστὰ στὸ εἰκόνημα τῆς Παναγίας. Κι' ἀναχωρῶ.

- Ὁ Κύριος μ' ἔδιωξεν ἀπ' τὴν καρδιά του
 κί' ἀπὸ τὴν προστασία του.
- Σ έ ρ γ ι ο ς : Ποῦ πᾶς, μικρόψυχε; Ντύσου τὸ θώρακα καὶ σφίξε τὸ σπαθί
 καὶ πρόσταξε κί' ἐμψύχωσε καὶ ὀδήγα τὸ φουσατο,
 ζήτα στρατοὺς συμμαχικοὺς, πεζούρα κί' ἱππικό,
 καράβια ἀρμάτωσε καὶ τράβηξε νὰ σώσης τὸ βασίλειο.
- Ἡ ρ ά κ λ ε ι ο ς : Χωρὶς χρυσάφι οἱ πόθοι ἔναι εὐσεβεῖς
 καὶ μένουνε μονάχα στὴν εὐχή.
 Θέλει τροφή καὶ πληρωμὴ κί' ἀρματωσιῆς κάθε φουσατο.
 Μὰ θέλει κί' ὁ λαὸς τροφή! Τὰ λόγια δὲ χορταίνουν.
 Ἄπ' τὸ Βορρά χυμᾶνε οἱ Σλάβοι κί' οἱ Ἄβαροι,
 φτάσανε δίπλα μας καὶ φτιάχνουν κράτος.
 Ποῦναι ὁ στρατὸς ν' ἀντισταθῆ; Κί' οἱ Πέρσες πῆραν τὴ
 Συρία,
- τώρα τοὺς Ἅγιους Τόπους κί' αὔριον ποιοὺς ξέρει
 τί χώρες θὰ πατήσουνε... καὶ πότε θᾶρθουν
 σὰ τείχη τῆς ἐφτάλοφης ζητώντας τὴν παράδοσή μας.
 Δὲν ἔχω, Σέργιε, πόδι νὰ σταθῶ,
 δὲν ἔχω νεῦρο ν' ὀρθωθῶ καὶ νὰ προστάξω,
 δὲν ἔχω πιά ἀντοχή, δὲν ἔχω ὑπομονή καὶ δὲν πιστεύω,
 καὶ δὲν πιστεύω πῶς ὑπάρχει σωτηρία.
- Σ έ ρ γ ι ο ς : Μαύρη κατάρρα κρέμεται στὸν ὄμο σου,
 λιπόψυχε, Ἡράκλειε.
 Κάλλιο τὰ χέρια νᾶκοβα τὴν ὥρα ποὺ σ' ὀδήγησα στὴν
 στέψη.
- Ἡ ρ ά κ λ ε ι ο ς : Νοιώθω τὸν πόνο σου, τὸ νοιώθω.
 Νοιώθω τὴν ἄγρια σκέψη σου, τὸν παραγμένο στοχασμὸ σου.
 Ἄδυνατῶ. Ἄδυνατῶ. Θὰ φύγω...
- Σ έ ρ γ ι ο ς : Κί' ὅμως δὲ μὲ ξεγέλασαν τὰ ὀράματα τῆς νύχτας
 κί' οἱ ὄνειροφαντασιῆς τῆς μέρας μὲς τὴν προσευχή μου.
- Ἡ ρ ά κ λ ε ι ο ς : Δὲ νοιώθω αὐτὸ τὸ λόγο σου.
- Σ έ ρ γ ι ο ς : Ἄετοὶ δαφνοστεφάνωτοι στολίζανε τὶς πύλες τῆς ἐφτάλοφης.
 Ἔλαμπε μὲς τὸ θρίαμβο ἡ Ἁγία Σοφία κί' ἄγγελοι
 συνόδευσαν τὴν ψαλμουδιὰ καὶ λάμψη
 ἀπ' τ' οὐρανοῦ τ' ἀφάλι φώτιζε τὸ θόλο καὶ τὸ Πνεῦμα
 τ' Ἅγιο
- μ' ὄψη περιστεριοῦ μᾶς εὐλογοῦσε μ' ἓνα μάτι
 γεμάτο καλωσύνη σὰ μητέρας μάτι.
 Κί' ἦσουν στεφανωμένος θριαμβευτής, Ἡράκλειε, εἰσύ.
 Κί' ἡ Παναγία τῶν Βλαχερνῶν σὲ κύκλο χρυσαφένιο
 στὸν ὄμο σου δεξιὰ κοιτοῦσε εὐτυχισμένη,
 ὅπως κοιτᾶνε μάτια σὲ σοδειὰ ξανθὴ στὴν ὥρα
 ποὺ ὀρθώνονται τὰ στάρια στοῖβες μὲς τ' ἀλώνια.
- Ἡ ρ ά κ λ ε ι ο ς : Μὲ συνεπαίρνει τοῦτο τ' ὄνειρό σου...
- Σ έ ρ γ ι ο ς : Δὲ μὲ ξεγέλασε ποτὲ ὁ Θεὸς στίς ὑποσχέσεις του.
 Ἡ νίκη εἶναι μαζί μας. Μὴ λιποψυχᾶς.
 Ὁ πόλεμος τὰ βάσανα ἔχει καὶ τὶς πίκρες,
 τὸν ὕπνὸ τὸν κομποδετὸ καὶ τὸ βραχνὰ τὸ σκοτεινὸ
 καὶ τὴν πνιγούρα καὶ τοὺς φόβους καὶ τὶς ἔγνοιες.
 Ὁ πόλεμος δὲν εἶναι πανηγύρι, μήτε γάμος,
 μήτε τὰ γεννητούρια ἀρσενικοῦ παιδιοῦ.
- Μ α γ ί σ τ ρ ο ς : Ἐφτά χιλιάδες πρόσφυγες γεμίσανε
 τῆς Ἀλεξάντρειας τὰ στενὰ σὰν μερμηγκιά.
 Ζητοῦν φαί, ζητοῦν μονή, ζητοῦν γιατρὸ καὶ γιατρικά,
 μὰ σταλαμὴ ν' ἀράξουν.

- Ἡ ρά κ λ ε ι ο ς : Ποιᾶς χώρας πρόσφυγες;
- Μ α γ ί σ τ ρ ο ς : Ἐκ τῶν Ἁγίων Τόπων.
- Σ έ ρ γ ι ο ς : Κι' ἐμεῖς, μονάχοι μας φυγάδες
καὶ πρόσφυγες καὶ τοῦ Σταυροῦ ἀρνητὲς
νὰ σώσουμε ἓνα ἐφήμερο κορμί...
- Μ α γ ί σ τ ρ ο ς : Σειρὲς μερμήγκια κατεβαίνουν στὸ γιालό - γιालό...
- Σ έ ρ γ ι ο ς : Σὰν τὰ δεινὰ τῆς ἁμαρτίας, τῆς ἀσπλαχνιάς, τοῦ παρα-
λογισμοῦ
- Μ α γ ί σ τ ρ ο ς : Κι' ὁ Κύριος Πατριάρχης ὁ Ἰωάννης
- Σ έ ρ γ ι ο ς : Ὁ Ἐλεήμων...
- Μ α γ ί σ τ ρ ο ς : Ὁ Ἐλεήμων πρόσταξε νὰ φτιάξουν πρόχειρα
στὴν παραλία συσσίτια νὰ ταΐσουνε τὸ πλῆθος.
Καὶ ἐδόξε, πουλῶντας καὶ τὰ σκεύη τῶν ναῶν,
νὰ στήσῃ σὲ τσαντήριά σκέπες τ' ἄρρωστού
καὶ τοῦ μωροῦ καὶ τῆς λεχῶνας καὶ τοῦ γέρου
κι' αὐτοῦ ποὺ τὸν σαπίζουσε τὰ τραύματα καὶ τὰ δερματικά.
- Σ έ ρ γ ι ο ς : Ὁ Κύριος δὲ λησιμόνησε τὸ ποιμνίό του
καὶ μὲ τὸ χέρι τοῦ Ἰωάννη ἀπλόχερα σκορπᾶ τὰ ἐλέη του.
Ἐμεῖς στὴν Πόλῃ πῶχουμε στοὺς ὤμους τὴν εὐθύνη —
ἐμεῖς μονάχοι μας τὴν πήραμεν ἐτούτῃ τὴν εὐθύνη —
καθόμαστε τὴ μοῖρα μας κακίζοντας καὶ γιὰ φυγὴ
τὰ τσακκισμένα ἀπ' τὴ δειλία φτερά μας ἐτοιμάζουμε.
- Ἡ ρά κ λ ε ι ο ς : Παράδοσα στοὺς Δήμους τὸ Φωκᾶ ἐχτελῶντας σὰν ποὺ
πρέπει
τὸ χρέος τοῦ στρατηγοῦ ποὺ κάποτε ὀδηγοῦσε νικηφόρα
τὰ ἑλληνικά φουσᾶτα.
Μὰ ἐσὺ τὸ στέμμα ἀπόθεσες στὴν κεφαλὴ μου ἀθέλητά μου.
Ξέρεις καλὰ μὲ δισταγμὸ κι' ἀμφιβολία κοιτοῦσα
τὸν χρυσοποίκιλτον τὸ θρόνο καὶ τὶς μαῦρες ἔγνοιες του
καὶ τὶς πιὸ σκοτεινὲς εὐθύνες, ποὺ δαγκῶνουμε καὶ φαρμα-
κῶνουν
σὰν τὶς κυπραῖσες ὄχεντρες τὶς κοντονοῦρες.
- Σ έ ρ γ ι ο ς : Ἄμα τὸ χέρι ἀγγίξῃ τὶς εὐθύνες
καὶ τὶς δεχτὴ μὲ τὸ βασιλικὸ τὸ σκῆπτρο,
ὅ,τι κι' ἂν πῆ ἴναι πρόφαση κι' εἶναι δειλία.
Τὸ χρέος τοῦ βασιλιᾶ πιὰ στέκει πρῶτο.
- Μ α γ ί σ τ ρ ο ς : Ξεσηκωθήκανε στὶς γειτονιὲς καὶ χλαλοῦν κι' ἀποζητοῦν
ψωμί ἀπ' τοὺς φούρνους τοὺς βασιλικούς.
(ἀκούονται φωνὲς μακρινές: Ψωμί... τὸ δίκιο μας...)
Τὸ λένε προδοσία, τὸ λένε καὶ κλεψιά, τὸ λένε κι' ἀδικία.
Κι' εἶναι τὸ πλῆθος κληρικοὶ καὶ λαϊκοὶ καὶ φίλοι
κι' ἀπ' τοὺς ἀντίθετους πολλοί.
- Ἡ ρά κ λ ε ι ο ς : Μῆτε τὸ πλῆθος δέχεται μιὰ τόση δὰ θυσία.
Ψωμί καὶ θέαμα. Τίποτ' ἄλλο.
Καὶ κλήθηκα νὰ διαφεντέψω τέτοιο κόσμο!
- Σ έ ρ γ ι ο ς : Ἡ τύχη τ' ἀρχηγοῦ ἴναι αὐτή. Νὰ διαφεντεύῃ ἐνῶ
σκληρὰ δουλεῖ ὑπηρετῶντας τὸ λαό.
(φωνὲς δυνατώτερες... — φεύγει ὁ Μαγίστρος)
- Ἡ ρά κ λ ε ι ο ς : Καὶ μιὰ στιγμή ὁ λαὸς χοχλασκοπᾶ, φουντῶνει,
ξεχνῶνται σὰ ρεῦμα, ἀναποδογυρίζει,
τσαλαπατᾶ καὶ καίει καὶ καταστρέφει,
καὶ γίνεται ξανά διαφεντευτὴς καὶ καταλύτης.
(Κλαγγὲς ὄπλων καὶ φωνῆς)

- Σ έ ρ γ ι ο ς : Για τούτο πρέπει ό άρχηγός άκοίμητος νά στέ κη σά φρουρός
σέ ώρα πολέμου δύσκολη, γεμάτη ένέδρες.
Κι' όχι νά παραδίδεται στήν πλαδαρότητα κορμιού και νού,
κι' όχι νά ξεγελά μ' ώραιές προφάσεις τήν καρδιά,
κι' όχι στ' άστέρια και τή μοίρα νά μπιστεύεται
τό καθετί πού μόνο μάτι άκοίμητο μπορεί νά διαφυλάξη.
- Ή ρ ά κ λ ε ι ο ς : Τώνα δεινό τ' άλλο δεινό καλεί·
τί μήνυμα άλλο φοβερό κομίζεις;
- Μ α γ ί σ τ ρ ο ς : (μπαίνοντας) Άπώθησε ή φρουρά τό πλήθος.
Μά οί υπάλληλοι τουδ κράτους φεύγουν άπ' τις θέσεις τους
γιατί δέ δέχονται μιστά περικομένα.
Δέν είναι λένε πλούσιο τό μνηιάτικο κι' έχουν φαμίλια
κι' έχουνε λένε χρέη πολλά και ποιός θά τά πλερώση;
Μέ τις περικοπές θά μείνουνε στοδ δρόμο τά παιδιά,
θά κλαψουρίζουνε τά βρέφη κι' οί μανάδες κι' οί γρηές.
Χοχλοκοπούν στα καπηλιά και σκυλοβρίζουν (φεύγει)
- Ή ρ ά κ λ ε ι ο ς : Νά τό λαό! Τόν γλύτωσα άπ' τόν όλεθρο.
Τους άδειασε ό Φωκάς τά κρατικά ταμεία και τους ναούς,
έκλεβε φόρους, τυραννούσε... και τους γλύτωσα.
Κι' όμως τό πλήθος ξεσηκώθηκε· οί υπάλληλοι πού ξέβρουν
τήν κατάσταση
κι' αύτοί επαναστατούν...
- Σ έ ρ γ ι ο ς : Μέ τών σοφών και τών δικαίων τή γνώμη ό ξευπνος πηγαίνει
πάντα.
Τό λογικό τό πείσμα τουδ σοφού και δικαίου
στοδ τέλος όλα τά νικᾷ και βασιλεύει.
Κι' ύστερα σκέψου: στέκει ή φήμη, φήμη σημερινή κι'
αύριανή
κι' ή φήμη πέρ' άπ' τή ζωή.
- Μ α γ ί σ τ ρ ο ς : (μπαίνοντας) Μαντάτο άπ' τή Μακεδονία.
- Ή ρ ά κ λ ε ι ο ς : Στοίβαζε, στοίβαζε, κακή μου μοίρα, στοίβαζε
όπως τό χιόνι τό χειμώνα στις φαλάκρες τών βουνών.
- Σ έ ρ γ ι ο ς : Λέγε τό λόγο σύντομο. Τ' αυτιά μας συνθίσαν
δεινά ν' άκούμε, μά ή ψυχή δέν ξεσηκώνεται
νά πάρη τήν ανάσα θάρρος και ν' άντισταθῆ.
- Μ α γ ί σ τ ρ ο ς : "Εξω άπ' τά τείχη φτάσαν τής Θεσσαλονίκης
οί όρδές τών Σλάβων.
- Ή ρ ά κ λ ε ι ο ς : Κύριε, έλέησον, Κύριε, έλέησον!
- Σ έ ρ γ ι ο ς : Κύριε, έλέησον, Κύριε, έλέησον!
- Μ α γ ί σ τ ρ ο ς : Κι' ακόμα μιá εΐδηση έμπιστευτική:
Συμμάχησαν οί Σλάβοι μέ τους "Αθάρους.
- Ή ρ ά κ λ ε ι ο ς : Κύριε, έλέησον, Κύριε, έλέησον!
- Μ α γ ί σ τ ρ ο ς : Μαθεύτηκε στήν Πόλη ή κάθοδος τών Σλάβων
κι' ό πανικός στριφογυρνᾷ μέσ τά στενά.
(Φωνές: Κύριε, έλέησον. Κύριε, έλέησον...)
- Ή ρ ά κ λ ε ι ο ς : Τό πλήθος ξεσηκώνεται ξανά. (Φωνές, κλαγγές όπλων).
- Σ έ ρ γ ι ο ς : Στερνή σου βάζω προθεσμία, Ήράκλειε.
Στά σιθιβάρα σάν πρῶτα χέρια θ' αναλάβης νά γλυτώσης
τό κράτος τουδ Χριστού
ή τήν κατάρα μου θά ρίξω στοδ κεφάλι σου,
κατάφτυστος νά φύγης άπ' τήν Πόλη, όλόγυμνος
άπό τό φῶς τουδ Παντοκράτορα,
καταραμένος σάν τόν Σατανᾷ.

- Ἡ ρ ά κ λ ε ι ο ς : Λίγες στιγμές αφήστε με μονάχο νά ρωτήσω,
 με ἦσυχο νοῦ, κι' ἀνεπηρέαστο αἶσθημα,
 αὐτὸ ποῦ μες τὰ στήθη μου σφάλνάω.
 (φωνές: Κύριε, ἐλέησον)
- Σ έ ρ γ ι ο ς : Μά! ρώτα τὴ συνείδησή σου. Ἐτοῦτῃ λογικῶς θὰ σοῦ μιλήσῃ
 γιὰ τὰ μεγάλα χρέη τοῦ κάθε ἀνθρώπου, μὰ προπάντων
 τ' ἀνθρώπου ποῦναι κεφαλὴ τῆς πολιτείας.
 Στὸ μεταξύ τὰ πλήθη θὰ πασκίσω νά ἡσυχάσω (φεύγει)
 (φωνές, κλαγγές)
- Ἡ ρ ά κ λ ε ι ο ς : Μαγίστρο, μείνε ἐσύ.
 Μ α γ ί σ τ ρ ο ς : Ἄληθινὰ ἔναι τὰ μηνύματα.
 Ἡ ρ ά κ λ ε ι ο ς : Τὸ ξέρω. Σκόρπισες τὴ φήμη μὲς τὴν πόλη πὼς θὰ φύγω;
 Μ α γ ί σ τ ρ ο ς : Παντοῦ ἔστειλα τοὺς πράκτορές μου.
 Ξεχωριστὰ στὰ μοναστήρια γιὰ ν' ἀνάψω τοὺς καλόγερους.
 Ἡ ρ ά κ λ ε ι ο ς : Τὸ πλήθος τώμαθε;
 Μ α γ ί σ τ ρ ο ς : Εἶπα πὼς κόπηκε τὸ μοίρασμα τοῦ κρατικοῦ ψωμοῦ
 γιὰτὶ δὲν ἔχουμε λεφτὰ καὶ πρέπει οἱ ἐκκλησιῆς
 νά δώσουνε χρυσάφι, ἀσήμι γιὰ νά φτιάξουμε στρατὸ καὶ
 πλοῖα.
 Ἄλλοιῶς μᾶς πάτησαν οἱ βάρβαροι καὶ πάνε τότε
 καὶ μοναστήρια κι' ἐκκλησιῆς καὶ σπίτια καὶ παλάτια.
- Ἡ ρ ά κ λ ε ι ο ς : Τό τί μοῦ μῆνυσε ὁ Χοσρόης ὁ Πέρσης τῶπες;
 Μ α γ ί σ τ ρ ο ς : Τὴν ἐντολὴ δὲν εἶχα νά τὸ πῶ καὶ στὸ λαό!
 Ἡ ρ ά κ λ ε ι ο ς : Τρέχα γοργὰ καὶ στείλε τὴν πλανεύτρια φήμη,
 καὶ πὲς πὼς ὁ Χοσρόης θεὸς νά δεχτῆ
 φιλία καὶ συμμαχία κι' εἰρήνη μ' ἔντιμο ὄρο
 ἂν ἀρνηθῶ τὸ Σταυρωμένο ἐγὼ ὁ Ἡράκλειος
 ποῦ λέω πὼς εἶναι ὁ ἀληθινὸς Θεὸς καὶ γίνω πιά ὀπαδὸς
 τῆς περσικῆς θρησκείας τοῦ ἡλίου.
- Μ α γ ί σ τ ρ ο ς : Μὲ νέους ἀνθρώπους μου θὰ στείλω τὴ διάδοση.
 Ἡ ρ ά κ λ ε ι ο ς : Δὲν εἶναι διάδοση.
 Μ α γ ί σ τ ρ ο ς : Τὸ μῆνυσε ὁ Χοσρόης;
 Ἡ ρ ά κ λ ε ι ο ς : Τὸ μῆνυσε. Κι' ἄλλοίμονο δὲν ἔχω ἐξασκημένο
 στρατὸ τὸ ρεῦμα τῶν ἐχτρῶν ν' ἀναχαιτίσω,
 μηδὲ ἵππικὸ γιὰ ν' ἀποκόψῃ τὶς πηγές τοῦ ἐχτροῦ,
 μηδὲ καράβια γιὰ νά στείλω ἀντιπερισπασμὸ
 σὲ κάποια μακρυνὴ τοῦ ἐχτροῦ ἐπαρχία.
- Μ α γ ί σ τ ρ ο ς : Θ' ἀνάψω τὸ λαό, θεὸ τὸν ἀνάψω (φεύγει)
 Σ έ ρ γ ι ο ς : (μπαίνοντας) Ἡράκλειε βασιλιά, ἡ περίσταση βιάζει.
 Ἄλλα μαντᾶτα καταφθάνουνε στὴν Πόλη.
 Μαζεύεται ὁ λαὸς γιὰ τὸν ἵππόδρομο.
 Ἄπὸ τῆ Θράκη φτάνουν. πρόσφυγες ποῦ λένε πλάκωσαν οἱ
 Σλάβοι
 καὶ ροβολοῦν πρὸς τὴν Ἑλλάδα τὴ χερσόνησο.
 Καὶ λένε σήμερα-αὔριο θάρθουνε ἴδῶ πέρα οἱ Ἄθραροι
 μ' ἕνα φουσᾶτο ἐξασκημένο, μὲ μονόξυλα γοργὰ
 θὰ κατακλύσουνε τὴ θάλασσα καὶ τὶς ἀχτέες μας.
 Κι' ἀκόμα λένε οἱ Πέρσες συμμαχίσανε μ' αὐτοὺς καὶ
 στέλλουν
 τοξότες καθαλλάρηδες καὶ πεζικὸ πολὺ
 νά πνίξουν πιά τὴν Πόλη καὶ νά ρίξουνε τὰ τεῖχη,
 νά καταστρέψουν μες τ' ἀφάλι πιά τὸ Κράτος τῶν Ρωμαίων.

- Ἡ ρά κ λ ε ι ο ς : Τῆς Παναγίας τῶν Βλαχερνῶν τὸ χρυσαφὶ ὄραμα πρὶν λίγο μὲς τὸ λογισμό μου φανερώθηκε καὶ τὰ κρυφὰ καὶ τ' ἀγνώστα καὶ τίς βουλὲς τοῦ Παντοκράτορα μὲ μιὰν ὀρθὴ ὀμιλία μολόγησε.
- Σ έ ρ γ ι ο ς : Ἡ Παναγία τῶν Βλαχερνῶν κατέθηκε στὴν προσευχὴ σου;
- Ἡ ρά κ λ ε ι ο ς : Ψηλὰ ἐκεῖ πάνω στάθηκε καὶ μούγνεψε νὰ τὴ ζυγῶσω. Κι' ὡς ἔφτασα στὸ φωτερό της ἴσκιο μὲ κοίταξε αὐστηρὰ καὶ μοῦπε: «Ἡράκλειε, ἀνάνηψε. Οἱ βάρβαροι θὰ πνίξουν τὸ βασίλειο τῶν Ἑλλήνων. Κι' ἐσὲ καὶ τὸ παλάτι καὶ τὸν κλῆρο θὰ σᾶς σύρουν σιδηροδέσιμους πέρα στὴν Περσία κοντὰ στὸ Ζαχαρία...» Μὲ μιὰ λαχτάρα κι' ἕνα φόβο ἐγὼ τὴ σταματῶ: «ῶ Παναγιά τῶν Βλαχερνῶν τί συμβουλεύεις; Πρόθυμα θ' ἀκούσω».
- «Νὰ σηκωθῆς» μοῦ λέγει «Νὰ ντυθῆς τὰ πολεμίτικὰ σου καὶ νὰ σταθῆς μπροστάρης στὸ φουσατο σου, νὰ συμμαχήσης μ' ὄλους τοὺς λαοὺς ποὺ μπήκανε στὸ κράτος σου κι' ἄς ἔχουν ἄλλη γλῶσσα κι' ἄλλη πίστη». Τότε τῆς λέγω ταπεινά: «Δὲν ἔχουν τὰ ταμεῖα μηδὲ μιὰ φούχτα ἀσήμι νὰ πλερώσω γιὰ μιστὰ ἢ νὰ πλερώσω νὰ φτιάξουνε καράβια κι' ἄρματα, κι' ἄλογα ν' ἀγοράσω καὶ νὰ θρέψω, νὰ φτιάξω τὸ ἵππικό μου μὲ τοξότες. Ὕστερα θέλει ἢ ἐκστρατεία λεφτὰ γιὰ τρόφιμα κι' ἐφόδια, λεφτὰ κατάσκοποι νὰ πλερωθοῦν, λεφτὰ νὰ γίνουν σύμμαχοι τὰ ξένα φύλα».
- Ἡ Παναγία τῶν Βλαχερνῶν σιωπᾶ συλλογισμένη.
- Σ έ ρ γ ι ο ς : Καὶ σβύστηκε ἡ λαμπρὴ της ὀπτασία;
- Μ α γ ί σ τ ρ ο ς : (μπαίνοντας) Οἱ Πέρσες πάτησαν τὴν Αἴγυπτο.
- Σ έ ρ γ ι ο ς : Κύριε, ἐλέησον. Κύριε, ἐλέησον.
- Μ α γ ί σ τ ρ ο ς : Ὁ συγγενὴς σου ξέφυγε κι' ὁ πατριάρχης ὁ Ἰωάννης ὁ Κύπριος πήρε τὸ στρατὶ τῆς προσφυγιάς μὲ πλῆθος ἄλλο ποὺ σέρνεται ζωπίσω του ἄρρωστο καὶ νηστικό κι' ἀπελπισμένο.
- Ἡ ρά κ λ ε ι ο ς : Κοιτάζει ἡ Παναγία τὸ θαμπωμένο πρόσωπό μου...
- Σ έ ρ γ ι ο ς : Κι' ὕστερα;
- Μ α γ ί σ τ ρ ο ς : Ξεσηκώθηκε ὁ λαὸς κι' ἀπ' τὸν ἵππόδρομο μιὰ φάλαγγα πρὸς τὸ παλάτι ὀδεύει.
- Ἡ ρά κ λ ε ι ο ς : Χαμογελᾶ σάμπως νὰ βρῆκε λύση στὴν ἀπελπισιά μας. (Φωνές: Σῶσε, βασιλιά τὴν Πόλη. Κύριε, ἐλέησον...)
- Σ έ ρ γ ι ο ς : Κι' εἶπε;
- Ἡ ρά κ λ ε ι ο ς : Τὰ σκεύη τῶν ναῶν χρυσαφὶ καθαρὸ κι' ἀσήμι ἔναι. Δὲν ἔχει ἀνάγκη ὁ Παντοκράτορας ἀσήμι καὶ χρυσαφὶ. Ἀσήμι καὶ χρυσαφὶ θέλει τὴν ψυχὴ, πολῦτιμο πετράδι. Ἀσήμι καὶ χρυσαφὶ ἔναι τὸ κράτος ὅταν λεύτερο πορεύεται. Ἀσήμι καὶ χρυσαφὶ ἔναι ἡ εἰρήνη μὲς τίς πόλεις καὶ στὰ σύνορα τριγύρω.
- Σ έ ρ γ ι ο ς : Τὰ σκεύη τῆς Ἀγιάς Σοφιάς ἂν σοῦ παραχωρήσω δὲ σὲ μηδὲ μιὰς μέρας ἔξοδο γιὰ κίνηση στρατοῦ. Ποιὸς ὁμως τοὺς καλόγερους θὰ πείση καὶ ποιὸς πιστὸς θὰ τ' ἀνεχτῆ νὰ δῆ λυωμένα τ' ἅγια σκεύη

τά κηροπήγια τ' άσημιά και τὰ έξαφτέρυγα και τούς
σταυρούς;

Μήπως τὸ σέβας ταραχτῆ και μήπως έξαψη άνεβῆ
κι' ένα ξεσήκωμα θρησκευτικὸ πηδήση!
Ποιὸς τότε θὰ μπορῆ νὰ συγκρατήση
φανатиμένον ὄχλο;

(Φωνές: Οἱ βάρβαροι ἔρχονται στὴν Πόλη...)

Ἡ ρά κ λ ε ι ο ς : Τὸ πλήθος ξεσηκώθηκε.
Ἡ Παναγιά τῶν Βλαχερνῶν θὰ στείλῃ φῶτιση παντοῦ,
Θὰ βάλῃ μὲς τὸ νοῦ τοῦ καθενὸς τὸ φόβο ἀπ' τὸν ὄχτρο,
τὸ φόβο μήπως φύγῃ ὁ βασιλιάς' και τύραννοι στὸ θρόνο
ἀνάξιοι σκαρφαλώσουν και πατήσουν και λαὸ κι' ἀρχόντους
και κληρικοὺς τῆς κάθε τάξης.
Τούτα μοῦ τᾶπε ξάστερα γιατί κι' ἐμένα ὁ δισταγμὸς μὲ
δάγκωνε.

Μ α γ ί σ τ ρ ο ς : Κι' ὕστερα χαμογέλασε ὅπως στὸν Ἰησοῦ τὸ βρέφος τῆς.
Μηνύματα ἀπ' τὰ θέματα τῆς Μικρασίας λένε
πὼς ὁ Χοσρόης πλημμύρισε τὸν τόπο και ζυγώνει.
(Φωνές: Κύριε, ἐλέησον...)

Ἡ ρά κ λ ε ι ο ς : Δὲν εἶναι πιὰ καιρὸς γιὰ δισταγμοὺς κι' ἀμφιβολίες.
ᾠ Σέργιε πατριάρχη, ἂν δώσης τὴν ἱερὴ σου προσταγὴ
τὰ σκεῦη νὰ δοθοῦν στὸ βασιλιά γιὰ ν' ἀρματώσῃ τὸ στρατό,
τότε τῆ σωτηρία τοῦ κράτους μας έξασφαλίζεις.
Ἄλλοιῶς στὴν Ἀφρικὴ θὰ φύγῃ σῶζοντας τὸ σῶμα μου
ἀφοῦ κι' ἂν παραμείνω χάνω φήμη, σῶμα και ψυχὴ.
Μὲ τὸ χρυσάφι και τ' ἀσήμι τὴν ψυχὴ θὰ δυναμώσω
ν' ἀντέξῃ, νὰ παλαίψῃ, νὰ νικήσῃ και νὰ σώσῃ.

Σ έ ρ γ ι ο ς : Μὲ νίκησε ἡ ἐπιμονὴ σου, Ἡράκλειε.

Ἡ ρά κ λ ε ι ο ς : Σῶζεις και σώζεσαι.

Σ έ ρ γ ι ο ς : Τὰ σκεῦη πάρε τα κι' ἐμπρὸς νὰ σώσουμε τὸν τόπο.
Χρυσάφι βρίσκουμεν ξανά. Τῆ λευτεριά και τὴν τιμὴ ὅμως
ἂν χάσης δύσκολα κερδίζεις κι' ὅταν τίς κερδίσης
μένει στὸ βάθος μιὰ πικρὴ σφραγιδα.

Ἡ ρά κ λ ε ι ο ς : Ἠχῆστε οἱ σάλπιγγες. Ἠχῆστε.

Μ α γ ί σ τ ρ ο ς : Ἠχῆστε οἱ σάλπιγγες.

Ἡ ρά κ λ ε ι ο ς : Τὸ κράτος τῶν Ἑλλήνων ξεσηκώνεται γιὰ πόλεμο ἱερό.
Μονάχο σύνθημά μας νὰ γυρίσουμε στὸν τόπο του
τὸν Τίμιό μας Σταυρό!

(Φωνές: τὸ Τίμιο Σταυρό. Σάλπιγγες, κλαγγές
ὄπλων. Ὑστερα σιγὴ. Κι' ἀμέσως ὁ «Πολυχρονισμός».
«Πολυχρόνιον ποίησε κύριος ὁ Θεὸς
τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα ἡμῶν...».)

ΕΙΚΟΝΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

- (Ἡ δεύτερη εἰκόνα στὴ βασιλικὴ σκηνὴ πέρα στὴ Δασταγέρδη τῆς Περσίας).
- Φωνές : (ἄπ' ἔξω) Φεύγουν οἱ Πέρσες νικημένοι.
Ζήτω ὁ βασιλιάς Ἡράκλειος.
- Ἡράκλειος : (μόνος) Ἡ νίκη στέφει τ' ἄρματα μας.
Ὁ Σταυρωμένος δὲ μᾶς γέλασε.
Κακοπαθήσαμε στοὺς μακρυνούς ἐτούτους τόπους,
μὰ τὴν Περσία χτυπήσαμε μὲς τὴν καρδιά της.
- Φωνές : Ζήτω ὁ Ἡράκλειος ποὺ κοντὰ μας κακοπάθησε στὶς ἐκστρα-
τείες.
- Φωνές : Ζήτω...
- Στρατηγός : (μπαίνοντας) Τὰ ξεαλλα πλήθη τοῦ στρατοῦ σ' ἐπευφημοῦν
- Ἡράκλειος : Μ' ὅποιο νικᾷ τὰ πλήθη πάνε.
- Στρατηγός : Τὸ θάρρος ἦσουν κι' ἡ ἔμπνευση
γιατὶ στὸ πλάι τους σὰν ἄπλως πολεμιστῆς
μὲ σιδερένιο θώρακα πολέμησες καὶ γεύτηκες μαζί τους
τὴν κακουχία καὶ τοὺς κινδύνους.
- Ἡράκλειος : Καὶ μόλις περικόψω τὸ ψωμί στὴν Πόλη ξεσηκώνονται
κι' ὅ,τι χρωστοῦν σ' ἐμένα τὸ ξεχνᾶνε.
- Στρατηγός : Ἔτσι τὸ πλήθος σκέφτεται καὶ δρᾷ.
- Ἡράκλειος : Παράπονο δὲν ἔχω. Μὰ δὲν πρέπει νὰ τυφλώνη ἡ νίκη
τὸ νικητὴ καὶ νὰ ξεχνᾷ τὰ παραπίσω.
- Στρατηγός : Ζητᾷ ὁ Χοσρόης εἰρήνη ὡς ἴσος μὲ ἴσο.
Λυπᾶται ποὺ ἄλλοτε στὸ λόγο σου γιὰ εἰρήνη ἀπόρριψε
προτάσεις γιὰ φιλία καὶ συμμαχία καὶ βάνουσα σου μῆνυσε
λόγια σκληρά.
- Ἡράκλειος : Ἡ μοίρα ἀλλάζει τῶν θνητῶν. Ποτὲ δὲν πάει μονόπλευρα.
Κι' ὅταν ἀπάνω σ' ἀνεβάξει, κάτου σοῦ ἐτοιμάζει κατακλύ-
λισμα
ἐξὸν ἂν χάσης τὴ ζωὴ στὸ πιὸ ἀψηλὸ σημεῖο τῆς δόξας σου,
στὸ φῶς, στὸ μέγα φῶς, καὶ γίνεις φῶς.
- Στρατηγός : Κι' ὅμως θαρρῶ πῶς μιὰ παγίδα κλώθει στὸ μυαλό του ὁ
Πέρσης.
Ὅταν σοῦ μῆνυσε σ' αὐτὸ νὰ παραδόσης τὰ κλειδιά τῆς
Πόλης
κι' εἶπε τὸ θρήσκευμά του ν' ἀσπαστῆς καὶ πυρολάτρης νὰ
γενῆς
ἀλλοιώτικα δὲ λογαριάζει τὴ ζωὴ σου,
κι' ἀπάντησες ἐσὺ σὰν τίμιος Ἕλληνας μὲ θάρρος κι'
ἀξιοπρέπεια
τοὺς ἀνθρώπους του ἀποκεφάλισε γιατί δὲ σ' ἐσκοτώσαν
σὲ κείνη τὴ συνάντηση.
Ὅμολογῶ δὲν ἔχουμε μαντᾶτα ἀπὸ τὴν Πόλη
κι' αὐτὸ μ' ἀνησυχεῖ.
- Ἡράκλειος : Ἐμεῖς χτυπᾶμε στὴν καρδιά. Μονάχα στὴν καρδιά τὸ ξένο
κράτος
ἂν πληγωθῆ μπορεῖ νὰ γονατίσῃ.
Ὁ Σέργιος ἔχει θάρρος καὶ ἦθος καὶ γνωρίζει πῶς νὰ
παραστέκῃ

στά πλήθη, στά φουσαῖτα, στοὺς συμμάχους.
Δὲν τὴ φοβοῦμαι ἰγὼ τὴν πολιορκία τῆς Πόλης, κί' ἄς ἐνώ-
θησαν

Ἄθαροι, Σλάθοι, Πέρσες.

Ἡ Παναγια τῶν Βλαχερνῶν τὴν Πόλη προστατεύει
κί' ὁ νοὺς ὁ ἑλληνικός.

Στρατηγός : Τί ἀπάντηση θά στείλω στὸν Χοσρόη;
Ἡράκλειος : Καμμιά. Στὸ μεταξύ χτυπάτε τὰ παλάτια,
τὶς ἀποθήκες τοῦ σταριοῦ, καὶ κλείστε τὰ πηγάδια
γιὰ ν' ἀγριέψη ὁ λαὸς τοῦ ἐχτροῦ.
Ὅταν θ' ἀρχίσουν τὰ παράπονα κί' οἱ πρῶτες ἀνταρσίες
στεῖλε τοὺς κατασκόπους μας παντοῦ νὰ σπεύρουν τὴ
διχόνοια

καὶ νὰ ζητοῦν τὸ φόνο τοῦ Χοσρόη
ποῦναι ἢ αἰτία γιὰ καθετὶ κακὸ στὴ χώρα.

Στρατιώτης : Ἡράκλειε βασιλιά, Ἡράκλειε βασιλιά!...
Ἡράκλειος : Μὲ τόσο πάθος ποιὸς ξελαρυγγίζεται;
Στρατιώτης : (ἀπ' ἔξω) Ἐν τούτῳ νίκα, βασιλιά.
Ἡράκλειος : Τρέξε κί' ὀδήγησέ τονε κοντά μου.
Στρατιώτης : Ἡράκλειε, βασιλιά. Σῶσον, Κύριε, τὸ λαόν σου...
Στρατηγός : Χυμᾶ μὲς τὴ σκηνή.
Στρατιώτης : (μπαίνοντας) Ἐν τούτῳ νίκα, βασιλιά.
Ἡράκλειος : Μίλα γοργὰ κί' ἐξήγησε τὸ τί ἐννοεῖς.
Στρατιώτης : Ἀπάνω ἀπὼνα χτίσμα πυργωτὸ μιά λάμψη ξεπηδᾷ.
Καὶ μὲς τὴ λάμψη ὅσοι μποροῦν μὲ μάτι μισοσφαλισμένο
κατάλαμπρο Σταυρὸ ἀντικρύζουν νὰ σπιθίξῃ
καὶ γύρω ἀγγέλων τάγματα νὰ φτερουγοῦν.

Φωνή : (ἀπ' ἔξω) Ἐν τούτῳ νίκα...
Φωνές : (ἀπ' ἔξω) Σῶσον, Κύριε τὸν λαόν σου...
Ἡράκλειος : (ἀπὸ τὸ ἀνοιγμὰ τῆς σκηνῆς κοιτάζει ἔξω) Κύριε, ἐλέησον.
Κύριε, ἐλέησον.
Τὸ μέγα θαῦμα ξεκινᾷ ἀπ' τὴ γῆ καὶ πάει ψηλὰ στὸν οὐρανὸ.
Τρεχᾶτε πρὸς τὸ χτίσμα.
Εἶναι σημάδι αὐτὸ πὼς κάπου ἐκεῖ ἔναι ὁ Τίμιος μας Σταυρὸς
κί' ἀποζητᾷ στά χέρια χριστιανῶν ν' ἀπολευτερωθῇ.

Φωνές : (ἀπ' ἔξω ποῦ ἀπομακρύνονται) Ἐν τούτῳ νίκα... (φεύγει
κί' ὁ Στρατηγός).

Ἡράκλειος : Σ' εὐχαριστῶ, ὦ οὐράνιέ μας Πατέρα.
Ἐμπνέεις τὴ δύναμη στοὺς ὄπαδούς σου καὶ θαυματουροῦν.
Χωρὶς τὴν πίστη πρὸς τὴ δύναμη κί' ἀγάπη σου
δὲ θά μπορούσα ν' ἀδερφώσω τόσο ἀνόμοια πλήθη
γιὰ μιά σταυροφορία.

Στρατηγός : (μπαίνοντας) Ἡράκλειε, βασιλιά, οἱ φωτιές μιᾶνε πέρα
πὼς κερδίσαμε στὴν Πόλη

Φωνές : Φωτιές στὶς κόρυφές. Νικήσαμε στὴν Πόλη.
Ζήτω ὁ βασιλιάς...

Ἡράκλειος : Δόξα στὴν Παναγια τῶν Βλαχερνῶν.
Ἡ προστασία της κί' ἡ πρεσβεία της πρὸς τὸ γιοῦ της τὸ
μονογενῆ,

νίκη μᾶς δίνει δεύτερη.

Στρατιώτης : (μπαίνοντας) Μαντατοφόρος ἦρθεν ἀπ' τὴν Πόλη.

- Ἡ ρά κ λ ε ι ο ς : Μαντατοφόρος; Οἱ φωτιῆς θὰ σταματήσαν κάπου
κι' ἀργοπορήσαν τὰ μηνύματα νὰ στείλουν.
Νὰ γίνη ἀνάκριση γι' αὐτό.
- Σ τ ρ α τ η γ ό ς : Κι' ἡ ἀνταρσία ξεκίνησε στις τάξεις τῶν Περσῶν.
- Ἡ ρά κ λ ε ι ο ς : Στείλε παντοῦ τοὺς σπιούνους νὰ δουλέψουν γιὰ τὴ πτώση
τοῦ Χοσρόη.
Ἐφόνος του διπλᾶ ὠφελεῖ, γιατί θὰ χάσουν τὴν ἀρχὴ τους
οἱ κεφαλῆς τοῦ κράτους των καὶ τοῦ στρατοῦ
καὶ θὰ δεχτοῦν τοὺς ὄρους μας. (μπαίνει ὁ μαντατοφόρος)
Καὶ λέγε, ἐσὺ μαντατοφόρε. Καὶ μὴ ξεχνᾶτε ἀνάκριση νὰ
γίνη
γιατί οἱ φωτιῆς ἀργοπορήσαν. (Φεύγει ὁ στρατηγός)
- Μαντατοφόρος: Ἦταν μιὰ δύσκολη στιγμή τῆς βασιλεύουσας ἐτούτη ἡ
πολιορκία.
- Ἡ ρά κ λ ε ι ο ς : Τὸ ξέρω. Γρήγορα στὸ θέμα.
- Μαντατοφόρος: Σμιχτήκανε σὲ συμμαχία πανίσχυρη
οἱ Σλάβοι κι' οἱ Ἀῶροι καὶ πήρανε
ἀπὸ τὸν Πέρση δυνατὴν ἐνίσχυση
καὶ σφίξανε τριγύρω τὴν ἐφτάλοφη.
- Ἡ ρά κ λ ε ι ο ς : Κι' αὐτὸ γνωστό. Προχώρα στ' ἀποτέλεσμα.
- Μαντατοφόρος: Νενικήκαμε.
- Ἡ ρά κ λ ε ι ο ς : Δόξα στὴν Παναγιά τῶν Βλαχερινῶν.
Μὰ μίλησε ξεκάθαρα ὅ,τι ξέρετε κι' ἔχει σημασία,
γιατί στὴν κάθε μας χαρὰ ζητᾶμε
τὸ καθετὶ ποὺ πιὸ χαρούμενα θὰ δείξη τὴ χαρὰ μας.
- Μαντατοφόρος: Γέμισε ὁ Βόσπορος μονόξυλα σὰ νᾶχανε μὲ χαλινάρι δέσει
κάθε κύμα.
Στὰ τείχη στήλωσαν πυκνὰ τὶς σκάλες κι' ἀνεβήκανε
μυριάδες σὲ σειρὲς μεργήγικια.
Καθαλλαρία τὰ γύρω ἀλώνιζε νὰ δίνη δύναμη ὅπου πρό-
βαλλε χαλάρωση.
Τρόφιμα μπόλικα προμήθευεν ἡ Θράκη.
Στὴν Πόλη, ποὺ ὑποχώρησεν ἡ θέληση γι' ἀντίσταση,
«τὸ βασιλιά» φωνάζουε «τὸ βασιλιά ποὺ πρόδωσε τὴ βασι-
λεύουσα
κι' ἀλάργα μένει πολεμῶντας γιὰ μιὰ δόξα,
τὴ σωτηρία τῆς Πόλης λησμονῶντας».
Μάτια οἱ καλόγεροι κι' οἱ παλατιανοὶ πασκίζουν νὰ
ἐμψυχώσουν
τὸ πλῆθος π' ἄρχισε νὰ χάνη τὰ νερά του.
«Ψωμί» φωνάζαν ἄλλοι «θὰ πεθάνουμε ἀπ' τὴν πείνα
κι' ἐμεῖς καὶ τὰ μωρά μας».
Στὶς ἀποθηκὲς ἦταν στᾶρι ἀκόμα μπόλικο κ' ἀνοίξαν, τὸ
στομάχι
τὸ μάτι καὶ τὰ πείσματα νὰ θρέψουν τοῦ λαοῦ.
Ζημιὲς μεγάλες στὰ τεχνία. Καὶ χτίζανε οἱ μαστόροι
καὶ λυῶνανε στὴ δούλεψη τὰ μαστορόπαιδα.
Μὰ ἦταν ἀμέτρητος λαὸς οἱ ἔχτροι, μελισσολόι.
Καὶ ξάφνου ἀκούστηκε πῶς καρτεροῦν ἐνίσχυση
μυριάδες Πέρσες νὰ φανοῦνε στὸν ἀντίπερα γιαλό.
Δειλιάσαν οἱ ψυχὲς γιατί θαρρέψαν πῶς νικήθηκε ὁ στρα-
τός μας
κι' οἱ Περσικὲς ὀρδὲς νικήτριες προχωρᾶνε πρὸς τὴν Πόλη.
Ἦτανε μεσημέρι χοχλαστὸ ἀπ' τὸ μόχθο. Κι' ὅλα σιῶπῆσαν.

Σταμάτησε ὁ ἔχτρος, στὸ κύμα τὰ μονόξυλα κολλήσαν.
 «Ἡ Παναγιά τῶν Βλαχερνῶν προβάινει στὰ τειχιὰ» φωνάζει
 μιὰ ὑπερούσια γλῶσσα.
 (ἀπ' ἐδῶ ἀρχίζει σιγὰ τὸ «Τῆ Ὑπερμάχῳ Στρατηγῶ...».)
 «Τὰ νικητήρια στρατηλάτισσα» τὸ κάθε στόμα κραίνει.
 Ἄλογατα ἀκουστήκαν στὸν ἀγέρα νὰ χτυποῦν μὲ τὶς ὀπλές
 τοὺς
 φτερούγισμα πυκνὸ στὰ γύρω περιχύθηκε σὰ σύννεφο γεμάτο
 κεραυνούς,
 λάμψη ἀπὸ ρομφαῖες γεμίζει τὰ τειχιὰ, τὰ παίρνει ἢ μπόρα,
 καὶ κυριαρχεῖ ὁ θυμὸς καὶ ὀρμᾶνε τὰ καράβια μας
 κι' ἀναποδογυρίζουν
 τὰ ξενικὰ μονόξυλα καὶ σπέρνουν μὲς τὸ κύμα πληγωμένον
 ἔχτρολοί
 κι' ἀνοίγουν τοὺς πυλῶνες τὰ φουσαῖτα μας κι' ὀρμοῦν
 ἀκάθεκτα
 στοὺς ἐχθρικοὺς σχηματισμοὺς καὶ τὸν ἔχτρο θερίζουν.
 Κι' ἀπάνω στὰ τειχιὰ νὰ ὁ Σέργιος μὲ τὸ εἰκόνισμα τῆς
 Παναγιάς,
 σὰν δεῦτερο ὄραμα θεϊκόν, ἐμψύχωνε κι' ὑπόδειχνε.
 Φεύγει ὁ ἔχτρος, νικήθηκε ὁ ἔχτρος, θερίστηκε ὁ ἔχτρος.
 Ἡ Πόλι σώθηκε, τὸ κράτος σώθηκε, ἡ Χριστιανωσύνη
 σώθηκε.
 Μαζεύτηκε ὁ λαός, μαζεύτηκε ὁ στρατός, μαζεύτηκε κι' ὁ
 κλῆρος
 κι' ὡς μιὰ καρδιά καὶ μιὰ φωνή καὶ μιὰ φυλὴ τὸν ὕμνο
 ξεκινᾶνε.

«Τῆ ὑπερμάχῳ στρατηγῶ τὰ νικητήρια».

Ἡ ρά κ λ ε ι ο ς :

Ἄλλη χαρὰ πιὸ δυνατὴ ἀπὸ τούτη δὲν ἐγνώρισα
 ἐξὸν ἀπὸ τὴ στέψη τότε.

Δίχως τὸ χέρι τοῦ Θεοῦ καμμιά κατάκτηση,
 δίχως τὸ χέρι τοῦ Θεοῦ κανένα κέρδος.

Προστάξετε τὸ στράτευμα τῆς Παναγιάς τῆς Στρατηλά-
 τισσᾶς

τὰ νικητήρια νὰ λαλήση.

Τί νέα μᾶς φέρνεις, στρατηγέ;

Ζυγώνεις κατακόκκινος.

Στὴ μιὰ χαρὰ μας ἄλλη ἀπάνω;

Σ τ ρ α τ η γ ὄ ς :

(ποῦ μπῆκε στὸ μεταξὺ) Ξέκαναν τὸ Χοσρόη. Κι' ἡ ἀνταρ-
 σία πιά νίκησε

καὶ πῆρεν ὁ Σιρόης στὰ χέρια τὴν ἀρχή.

Αὐτὸς ζητᾶ πιά εἰρήνη· δίχως ὄρους ὑποτάσσεται,

δίνει λεφτὰ γιὰ τὶς ζημιές μας κι' ἐπιστρέφει κάθε λάφυρο
 παλιό,

τοὺς αἰχμαλώτους λευτερώνει.

Σ τ ρ α τ ι ῶ τ η ς :

(μπαίνοντας) Μὲ τὴ λευκὴ σημαία ὁ Σιρόης κι' ἡ συνοδεία
 του

στέκει μπροστὰ στὸν ἐξωτερικὸ περίβολό μας καὶ προσομνεῖ.

Ἡ ρά κ λ ε ι ο ς :

Μονάχος του νάρθη κι' ἐμεῖς θὰ σεβαστοῦμε

τ' ἀξίωμά του τὸ ὕψηλό. (φεύγει ὁ στρατιώτης)

Στὸ μεταξὺ ἀγρυπνᾶτε. Μὴ ἐμπιστεύεστε στὴ νίκη.

Ἡ ἤττα τὸν εὐγενῆ λαὸ τὸν σπρώχνει σὲ τολμήματα,

ποῦ κάποτε μιὰ νίκη φέρνουν.

Κι' ἂν δὲν τοῦ φέρνουν νίκη

μὰ προξενοῦν κακὸ πολὺ στὸ νικητή.

Ἐξάλλου δὲν πιστεύω στὴν τιμὴ τους.

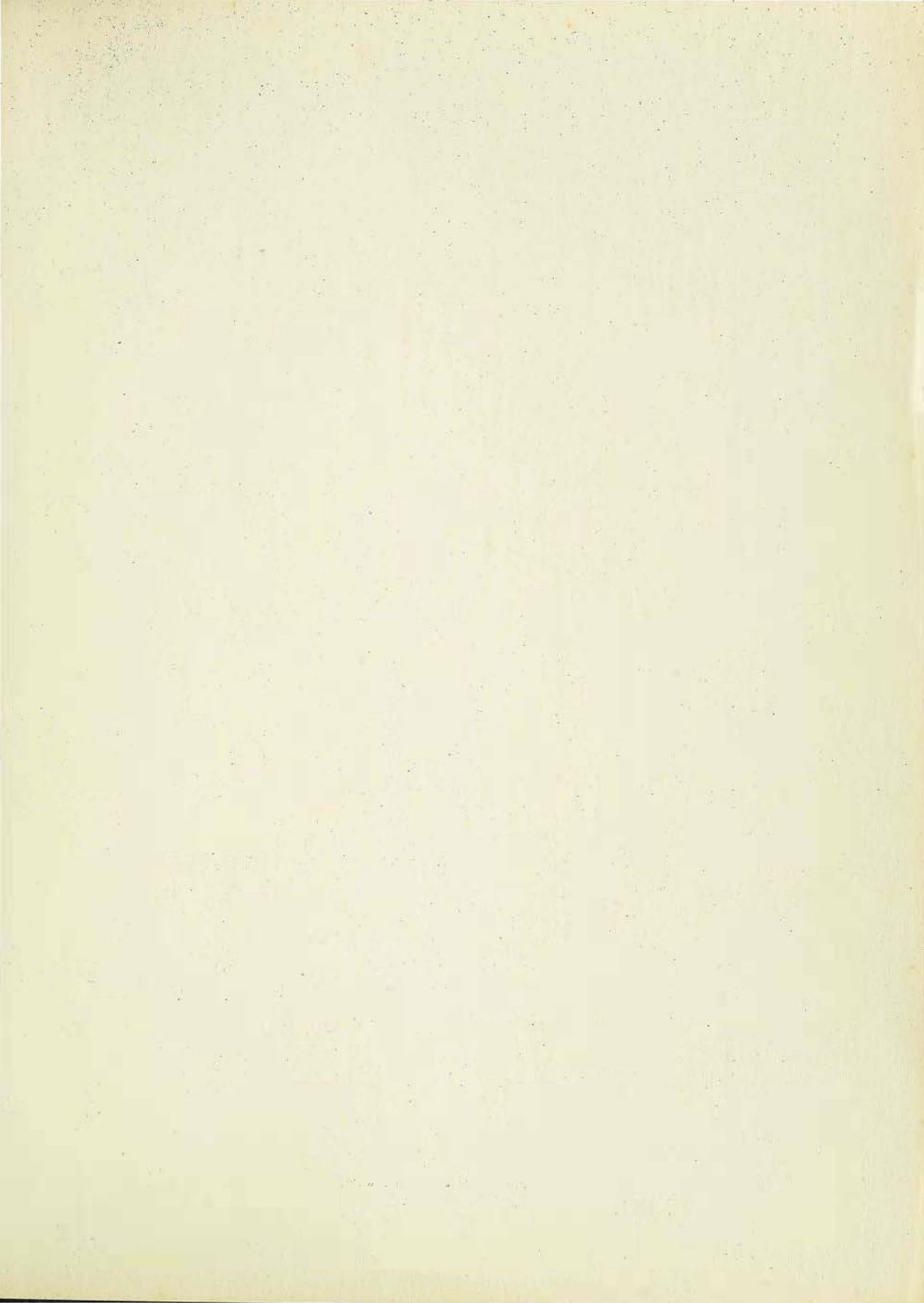
Δὲ λησμονῶ πῶς ὁ Χοσρόης ἀποκεφάλισε
τοὺς ποῦστειλε κοντά μου ἐμπίστους του, γιατί δὲ μὲ
σκοτώσαν
ἀφοῦ δὲν ἔστερξα νὰ γονατίσω στὶς προτάσεις του
καὶ τὸ λαό μου νὰ ὑποτάξω στὸν ἐχθρό του.

- Σιρόης : (μπαίνοντας) Τὸν Ἕλληνα τὸ βασιλιά Ἴσος μὲ ἴσο χαιρετῶ.
Ἡράκλειος : Ἴσος πρὸς Ἴσο; Λόγια ὑπεροψίας τὰ λόγια σου, Σιρόη.
Ἴσος πρὸς Ἴσον εἶν' αὐτὸς ποῦ τίμια σκέφτεται καὶ τίμια
πράττει.
- Σιρόης : Μὲ τίμο λογισμό γιὰ τίμιες πράξεις πλησιάζω.
Ἡράκλειος : Τὸ παρελθὸν δὲ δίνει τέτοια ἐγγύηση.
Κι' ὅμως τὴ δὴλωσή σου δέχομαι.
- Σιρόης : Εἰρήνη ἀποζητῶ κι' ἀνταλλαγή αἰχμαλώτων.
Κατάσφαξε ὁ λαὸς τὸν αἴτιο τῶν κακῶν μας τὸν Χοσρόη
ποῦ μὲ δόλους
καταπατοῦσε τοὺς δικούς του καὶ τοὺς σύμμαχους
καὶ μάτι ἐπίβουλο στοὺς ξένους στήλωνε.
- Ἡράκλειος : Τοὺς ὄρους πρῶτα θὰ ὑποβάλω.
Μένει σ' ἐσὲ ν' ἀποφασίσης.
- Σιρόης : Ποιὸς ὄρους; Τὸν ἐχθρό σου, βασιλιά, κατάσφαξα μὲ τὸ
λαὸ καὶ τώρα
φίλος στὸ πλάϊ σου στέκομαι καὶ σύμμαχος.
- Ἡράκλειος : Τὸ λόγο σου ἐκτιμῶ. Μὰ μόνος του ὁ ἀρχηγὸς
κι' ἂν βασιλεύη σὲ τυφλοῦς
μόνος δὲν ἔχει τὴν εὐθύνη γιὰ κακὰ ποῦ σπέρνει μὲ φουσαῖτα
ἢ μὲ τὴν πολιτική,
Συνένοχός του στέκει κι' ὁ λαός.
- Σιρόης : Θὰ τιμωρήσης τὸ λαό;
Ἡράκλειος : Τοὺς ἄρχοντες θὰ τιμωρήσω τοῦ λαοῦ καὶ θὰ τοὺς ταπει-
νώσω.
- Τοῦτοι στὸν ἀρχηγὸ χέρι δεξι λογιοῦνται.
Κι' ὄμηρους θέλω.
- Σιρόης : Γιὰ ἐπίδειξη σὲ θρίαμβο;
Ἡράκλειος : Ἡ γλῶσσα σου, Σιρόη, μιλά προτοῦ τ' αὐτί σου ἀκούση
κι' ὑπολογίση τὴν ἀπάντησή σου ὁ νοῦς.
- Σιρόης : Εἶναι συνήθεια ὁ νικητὴς νὰ ἐξευτελιζέι
τὸν ἡττημένο.
Κι' ὥστόσο, βασιλιά...
- Ἡράκλειος : Ὁ νικημένος δὲν ἀντιμιλᾷ χωρὶς τοὺς ὄρους τῆς εἰρήνης
νὰ γνωρίση.
- Σιρόης : Μιὰν ἔντιμην εἰρήνη ἀποζητῶ.
Ἡράκλειος : Μιὰν ἔντιμην εἰρήνην θὰ ὑπογράψω.
Τοὺς αἰχμαλώτους χριστιανούς ζητῶ νὰ λευτερώσης.
Ἦχι τοὺς ποῦ λευτέρωσα μὲ τὸ σπαθί μου ἐγώ.
Μὰ κείνους ποῦ δὲν ξέρω ποῦ τοὺς ἐμαντρώσετε καὶ ποῦ
δουλεύουν σκλάβοι.
Τὰ λάφυρα ζητῶ ποῦ ἀποκομίσετε ἀπ' τὶς βυζαντινὲς
περιοχὲς
εἰκόνες, σκευὴ καὶ κειμήλια.
Κι' ἀκόμα τὶς σημαῖες καὶ τοὺς δικέφαλους ποῦ ἀρπάξετε
στὶς μάχες
πολλὲς φορές μὲ δόλους.
- Σιρόης : Ἔτοῦτα θὰ ἐπιστρέψουμε.

- Ἡ ρά κ λ ε ι ο ς : Κι' ἀκόμα θέλω ἀποζημίωση σέ ἀσήμε καί χρυσάφι.
 Σ ι ρ ό η ς : Αὐτὸ ἔναι ὑποταγή.
 Ἡ ρά κ λ ε ι ο ς : Δὲν εἶναι ὑποταγή. Τὸ στράτευμά μου νάρθη ὡς ἐδῶ κάτου
 δαπάνησα κεφάλαιο ἀπὸ ταμεῖα τοῦ κράτους καὶ
 συμμαχικά.
 Δίκιο θαρρῶ πὼς εἶναι ὁ ἥττημένος, ποῦναι φταίκτης,
 δίκαιο θαρρῶ πὼς εἶναι νὰ πλερώνη.
 Σ ι ρ ό η ς : Εἶναι θηλιά σκοινὶ τρίγύρω στὸ λαιμὸ μας
 ἐτούτη ἢ ἀπαίτηση κι' ἄς εἶναι δίκαιη
 κι' ὄχι τὸ δίκιο νικητῆ.
 Ἡ ρά κ λ ε ι ο ς : Κι' ἀκόμα...
 Σ ι ρ ό η ς : Ἄκόμα;
 Ἡ ρά κ λ ε ι ο ς : Θὰ στείλετε χρυσάφι γιὰ νὰ φτιάξουν τοὺς ναοὺς
 ποὺ καταστράφηκαν ἀπ' τὸ δικό σας χέρι στὴ Συρία,
 στὴν Παλαιστίνη καὶ στὴν Αἴγυπτο.
 Ἀφήνω στὸ λαὸ σου τὴ θρησκεία του,
 τὸν ἥλιον ἄς λατρεύη.
 Μὰ θέλω τοὺς Ὀθρηνοὺς στὰ μέρη τὰ δικά σας νὰ βαπτί-
 ζονται
 μὲ τὸ στανιό.
 Ἐτοῦτοι δίπλα σας τοὺς Χριστιανοὺς θανάτωναν καὶ κλέβανε
 τὸ βίός τους.
 Θάνατο ἐγὼ δὲν τοὺς κληρώνω. Τοὺς βαπτίζω
 κι' ἂν εἶναι μὲς τὰ στήθη τους μιὰ στάλα ἀνθρώπου
 τὴ σωτηρία θὰ βροῦν. Ἄλλοιῶς ἄς πᾶνε στὸ καλὸ
 καὶ στὸν κατήφορο.
 Σ ι ρ ό η ς : Μὲ δυσκολία τὸν τράχηλο ὑποτάζω.
 Ὅμως ἡ ἀνάγκη τὸ προστάζει
 τοὺς ὄρους νὰ δεχτῶ. (φεύγει).
 Φ ω ν έ ς : Σῶσον, Κύριε, τὸν λαόν σου...
 Σ τ ρ α τ η γ ό ς : Ὁ λαμπερὸς σταυρὸς στὸ θολωτὸ τὸ χτίσμα ἀκόμα λάμπει.
 Ἐκεῖ τὸ Ζαχαρία τὸν Πατριάρχη μὲ ἄλλο κληρὸ βρῆκα.
 Ἡ ρά κ λ ε ι ο ς : Νὰ ψάξουν μὲς τὸ χτίσμα.
 Ὁ λαμπερὸς σταυρὸς μὲς τὸν ἀγέρα
 εἶναι σημάδι πὼς ὁ Τίμιος Σταυρὸς ἐκεῖ θὰ βρίσκεται.
 Φ ω ν έ ς : Σῶσον, Κύριε, τὸν λαόν σου...
 Σ τ ρ α τ η γ ό ς : Ὁ Ζαχαρίας κι' οἱ κληρικοὶ ζυγώνουν.
 Θεέ μου, κρατᾶνε τὸ Σταυρὸ καὶ τοῦτος λάμπει καὶ φωτίζει.
 Ἡ ρά κ λ ε ι ο ς : Τί μυρωδιὰ ἀσυνήθιστη τὸν τόπο πνίγει! Τὶ λαχτάρω
 καὶ χτύπος ἀσυνήθιστος στὸ στήθος πάλλει!
 Τὰ πολεμικά μου ροῦχα βοήθησε ν' ἀλλάξω
 σὰν ταπεινὸς χριστιανὸς, λιτός, νὰ ὑποδεχτῶ τὸ ξύλο τὸ ἱερό,
 ποὺ πάνω του μαρτύρησε ὁ μονογενής, νὰ σώση πιὰ τὸν
 κόσμο.
 Νενίκηκε ὁ Χριστός.
 Σ τ ρ α τ η γ ό ς : Νενίκηκε. Σῶσον Κύριε, τὸν λαόν σου...
 Ἡ ρά κ λ ε ι ο ς : (ζητᾷ τὴ βοήθεια ἐνὸς στρατιώτη νὰ τοῦ βγάλῃ τὸ θώρακα)
 Στὴν Πόλη ἢ Παναγιά θαυματουργεῖ, προστάτισά μας
 μάνα,
 κι' ἐδῶ στὴν ξένη γῆ ὁ Σταυρὸς.
 Ἄνθρωπε, μόνος σου δὲν εἶσαι ἐξὸν μιὰ στάλα
 Χῶμα κατώτερο. Τὸ θαῦμα ἀρχίζει καὶ τελειώνει
 πάνω στὸν οὐρανό.

- Καί θαῦμα γίνεται μονάχα
 ἄν τήν δεχτῆς τῶν οὐρανῶν τήν εὐλογία.
- Ζαχαρίας : Σῶσον, Κύριε τὸν λαόν σου
 (ἔνῳ οἱ φωνῆς ἔξω ψάλλουν μπαίνει ὁ Ζαχαρίας μόνος του κρατῶντας τὸν Τίμιο Σταυρό).
 Ἐλληνα βασιλιά, πιστέ στήν πίστη τοῦ Χριστοῦ
 καί τῆς σταυροφορίας μπροστάρη,
 γονάτισε μπροστά στό μυρωμένο κι' ἄξιο τοῦτο ξύλο,
 πού δέχτηκε στό πλάτος τὸν ἀχώρητο Θεό.
- Ἡράκλειος : Προσπέφτω ταπεινός κι' εὐχαριστῶ τὸν Κύριο πού μ' ἀξίωσε
 νὰ στεφανώσω μὲ μιὰ τέτοια νίκη ἱερῆ τῆ βασιλεία μου.
 Οἱ τέτοιες νίκες δίνουν νόημα στή ζωή,
 τὸν θρόνο καί τὴν ἐξουσία τῆ δικαίωνούν.
- Ζαχαρίας : Σὲ τέτοιες ᾠρες ἀναστάσιμες ξεχνάει ὁ νοῦς παλιά
 μαρτύρια
 καί προσβολές θανατικές καί κακουχίες στήν ξενητιά.
- Ἡράκλειος : Καί μοναχὰ πετᾷ σ' ὠραίες ἰδέες καί πράξεις.
 Δίκαια τὸ μέτωπο ψηλὰ κρατῶ χωρὶς αὐτὸ
 νὰ λές πὼς εἶναι περηφάνεια,
 πού τῆ μισοῦν Θεός κι' ἀνθρώποι.
- Ζαχαρίας : Οἱ τιμημένες πράξεις φέρνουν περηφάνεια,
 ποῦναι ἀρεστή καί στό Θεὸ καί στοὺς ἀνθρώπους.
- Ἡράκλειος : Μὲ θρίαμβον ἄς τιμήσουμε τῆ Βασιλεύουσα
 κι' ὕστερα ἐπίσημα ἄς ὑψώσουμε τὸν Τίμιο Σταυρὸ
 στῆς Ἀναστάσεως τὸ ναόν, ἐκεῖ πού πρῶτα ἡ Ἁγία Ἐλένη
 τὸν βρῆκε μὲς τὰ χῶματα καί μὲς τὸ φῶς τὸν ὕψωσε
 προσκύνημα τοῦ κάθε χριστιανοῦ ἀπὸ κάθε χώρα καί φυλή.
 Κοινὸς πατέρας ὁ Θεός.
- Ζαχαρίας : Κοινὸς πατέρας ὁ Θεός, τὰ πάντα συγχωρεῖ.
 Ἐμπρός γιὰ τὴν πορεία τοῦ γυρισμοῦ μὲ μπρός μας τὸν
 Σταυρό,
 τῆ σωτηρία τοῦ κόσμου.
- Ὁλοί : (Ψάλλουν ὅλοι τὸ Σῶσον Κύριε, τὸν λαόν» καί σιγὰ-σιγὰ
 σβύνουν οἱ ψαλμωδίες κι' ἀκούονται μόνο κρότοι ἀπὸ
 τὸ βᾶδισμα στρατιωτῶν).

ΚΥΠΡΟΣ ΧΡΥΣΑΝΘΗΣ

Τόπος ΖΑΒΑΛΗ, Λευκωσία.